

R OMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA I CIVILĂ

Decizia nr. 2466

Dosar nr. 8752/3/2019

Şedința publică din 17 noiembrie 2021

Lavinia Dascălu	- Președinte
Adina Nicolae	- Judecător
Lavinia Curelea	- Judecător
Claudia Rîmescu	- Magistrat asistent

S-a luat în examinare recursul declarat de reclamantul Liiceanu Gabriel împotriva deciziei nr. 1645A din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel București, Secția a IV-a civilă.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă recurrentul, reprezentat de avocat Nicoleta Popescu și intimatul – pârât Roncea Victor Alexandru reprezentat de avocat Ana Parvu.

Procedura completă.

Se referă asupra faptului că dosarul este înregistrat ulterior adoptării Legii nr. 310/2018, respectiv la 27 martie 2019 și că s-au comunicat motivele recursului, precum și întâmpinarea formulată de intimatul – pârât Roncea Victor Alexandru, prin care s-a invocat, în principal, excepția nulității recursului, iar în subsidiar, s-a solicitat respingerea acestuia, ca nefondat. Se mai referă că recurrentul a achitat taxa judiciară de timbru de 200 lei, în quantumul precizat de instanță.

Nemaifiind chestruji prealabile și constatănd cauza în stare de judecată, Înalta Curte acordă cuvantul în dezbaterea recursului, învederând apărătorului recurrentului să precizeze modul în care solicită cenzurarea deciziei atacate în raport de criticile de nelegalitate formulate.

Avocat Nicoleta Popescu pune concluzii de admitere a recursului declarat de reclamant și de casare a deciziei din apel, solicitând ca, în rejudicare, să se admită acțiunea, pentru motivele întemeiate pe cele două temerari de drept, cu cheltuieli de judecată, constând în onorariu avocațial și taxa judiciară de timbru.

Înțelege a se referi la atitudinea intimatului – pârât după pronunțarea hotărârii care a considerat că instanța i-a validat afirmațiile defăimătoare, apreciind astfel că este îndreptățit a le continua.

Critică decizia prin prisma faptului că cuprinde motive contradictorii și străine de natura pricinii.

Face trimitere la afirmația din articol privind existența pe rolul Curții Europene a unui litigiu care vizează privatizarea Editurii Humanitas privitor la care instanțele fondului au constatat că există o bază factuală.

Susține că manipularea și fake news-ul bine ticoluite, companiile de denigrare nu reprezintă subiecte de interes public, ci informații vechi, răstălmăcite în spațiul public.

Mai arată că respectivele afirmații sunt astfel prezentate încât par că aparțin intimatului urmare a unei anchete jurnalistice, în condițiile în care nu este citată nicio sursă.

Critică constatarea curții de apel potrivit căreia reprezintă judecăți de valoare o serie de afirmații de genul corupție la cel mai înalt nivel, etc.

Arată, totodată, că nu a fost solicitat dreptul la opinie al recurentului în spațiul public pentru clarificarea respectivelor aspecte.

La solicitarea Înaltei Curți, avocat Nicoleta Popescu subsumează criticile formulate și pct. 8 al art. 488 Cod procedură civilă, precizând că încălcarea normelor de drept material decurge din susținerile întemeiate pe pct. 6 al aceluiași articol.

Opinează că instanța de apel a fost apărătorul intimatului – pârât.

Avocat Ana Parvu pune concluzii de respingere a recursului, invocând, în raport de art. 490 alin. 2 Cod procedură civilă, nulitatea acestuia pentru nemotivare.

Precizează că nu va relua în totalitate apărările din întâmpinare.

Susține că nu există nicio critică din perspectiva pct. 6 și 8 ale art. 488 Cod procedură civilă în condițiile în care motivele de se referă la probațiune, fiind critici de netemeinicie.

În subsidiar, arată că instanțele fondului au reținut că nu sunt fapte ilicite și că se vizează noțiuni de interes public, respectivele articole fiind realizate în anul 2019, la 30 de ani de la revoluție.

Menționează că toate afirmațiile din articole sunt fundamentate, criticile formulate nevizându-l pe recurent ci pe editură și Grupul de Dialog Social (GDS).

În ceea ce privește motivele recursului referitoare la modalitatea în care au fost folosite constatăriile instanțelor opinează că acestea nu pot fi formulate din moment ce sunt ulterioare.

Răspunzând solicitării Înaltei Curți de a arăta cum combate argumentul potrivit căruia informațiile din articolele incriminate erau vechi, avocat Ana Parvu precizează că aceste surse folosite de ziarist, tocmai pentru că erau vechi, arată că erau de interes public, precum și caracterul consacrat al acestora, opinând că recurentul ar fi trebuit să se considere prejudiciat și de sursele articolelor.

Referitor la dosarul CEDO, menționează că a fost referit în articolul din 30 ianuarie 2019, specificându-se autorul respectivelor afirmații, și anume Valerian Stan.

La solicitarea Înaltei Curți, referitor la baza factuală, și anume că în dosarul aflat pe rolul Curții Europene de Justiție s-ar fi dedus judecății privatizarea Editurii Humanitas, avocat Ana Parvu înțelege a se raporta la

considerentele deciziei, specificând că în prezență cauză nu editura este reclamantă și că instanța a evaluat corect situația.

Tot la solicitarea Înaltei Curți, avocat Ana Parvu arată că cele trei articole reprezintă de fapt unul singur, împărțit în trei părți, extins, nefiind aşadar vorba de o campanie de denigrare. Opinează că faptul că recurrentul este un fost membru al Grupului de Dialog Social nu îi este imputabil jurnalistului.

Răspunzând solicitării Înaltei Curți, avocat Ana Parvu apreciază că nu există nimic contradictoriu în decizia curții de apel.

Susține că prin articolele în discuție s-a manifestat dreptul la liberă exprimare cu privire la o persoană publică într-o chestiune de interes public.

Își rezervă dreptul de a solicita cheltuielile de judecată pe cale separată.

ÎNALTA CURTE, asupra recursului de față, constată următoarele:

Circumstanțele cauzei

1. Obiectul cauzei

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București, reclamantul Liiceanu Gabriel, în contradictoriu cu Roncea Victor Alexandru, SC Editura Evenimentul Zilei și Capital SRL București, a solicitat:

- obligarea părăților la plata sumei de 50.000 euro fiecare cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral cauzat prin încălcarea drepturilor nepatrimoniale, constând în onoare, demnitate, reputație și imagine prin acuzațiile mincinoase și prin declarațiile denigratoare și defaimătoare susținute în cotidianul Evenimentul Zilei în datele de 21-22 ianuarie 2019 și 30 ianuarie 2019;
- obligarea părăților, pe cheltuiala lor, la publicarea hotărârii judecătorești în cotidianul Evenimentul Zilei și pe pagina de Facebook "evz.ro";
- obligarea părăților la plata cheltuielilor de judecată ocasionate cu judecarea cererii.

2. Sentința pronunțată de tribunal

Prin încheierea din 28 noiembrie 2019, Tribunalul București a luat act de renunțarea reclamantului la judecata cererii în contradictoriu cu SC Editura Evenimentul Zilei și Capital SARL și a respins cererea de intervenție accesorie formulată de Palada Theodor Mirel.

Prin sentința nr. 2983 din 18 decembrie 2019, Tribunalul București, Secția a III-a civilă a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

3. Decizia pronunțată de curtea de apel

Prin decizia nr. 1645A din 25 noiembrie 2020, Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă a respins, ca nefondat, apelul declarat de reclamant împotriva sentinței tribunalului.

4. Calea de atac a recursului formulată în cauză

Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamantul Liiceanu Gabriel, ale cărui motive au fost subsumate dispozițiilor art. 488 alin. 1 pct. 6 și 8 Cod procedură civilă, solicitând casarea acesteia și admiterea cererii de chemare în judecată.

A învăzut că este imperios necesară intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție având în vedere că hotărârile pronunțate în cauză produc efecte imediate și inaceptabile pentru un act de justiție.

A făcut cunoscut că părățul a continuat virulent campania de denigrare, umplând din nou spațiul public de minciuni și calomnii, cu atacuri la persoană, nepermise șijosnice, inclusiv față de avocatul reclamantului.

În opinia recurrentului este inadmisibil ca atunci când victimă unei campanii de denigrare și defaimare se adresează instanței de judecată, judecătorii fondului să nu își dea seama că printr-o hotărâre pronunțată în contra realității speței și în disprețul profund față de legislația internă și jurisprudența CEDO, nu face decât să încurajeze încălcarea legii atât timp cât nu li se întâmplă nimic celor care denigrează fiind încurajați de instanțele de judecată, prin urmare continuă această atitudine.

În al doilea rând, potrivit recurrentului, este inadmisibil ca prin motivarea lor judecătorii să certifice toate minciunile și toate calomniile ca fiind adevăruri de netăgăduit.

A sustinut că prin hotărârea judecătoarească pronunțată în cauză minciuna devine adevăr și că subiectul pasiv al calomniilor va suferi și mai mult.

A arătat că instanța de instanță de apel a săvârșit o eroare de judecată atunci când a afirmat că "părățul a redat opinia altor persoane", reținând în acest sens nici mai mult nici mai puțin decât alte surse din anul 1994.

Reaua-credință a părățului este evidentă având în vedere că declarațiile au fost publicate acum mulți ani și au mai fost prezentate și dezbatute în cursul acestor ani, fiind și lămurite până acum.

Declarațiile date în urmă cu mult timp nu mai pot fi primite drept baza factuală pentru simplul fapt că situația nereală a fost pe deplin lămurită în toată această perioadă, iar neveridicitatea informațiilor a fost făcută publică astfel încât putea fi accesibilă chiar și pentru părăț prin minime verificări.

Era de multă vreme cunoscut în spațiul public că aceste "informații" sunt doar o intoxicație născocită de rămășițele propagandei național-comuniste din anii 1990.

Astfel, deși aceste aspecte au fost pe deplin lămurite de zeci de ani, intimatul - părăț, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, a repus în discuție respectivele declarații după zeci de ani, prezentându-le ca informații actuale, "incendiare" când de fapt situația lor era de mult lămurită.

Intimatul - părăț era pe deplin conștient de acest aspect, știa de aceste declarații de acum zeci de ani și de faptul că acestea au fost lămurite dar în

stilul lui manipulativ le-a adus în discuție ca pe niște documente recent descoperite.

A apreciat ca este inadmisibil ca judecătorii instantei de apel să cadă într-o asemenea capcană în care nici intimatul - pârât nu crede și să nu constate de fapt realitatea.

Recurrentul a susținut că prin aducerea în discuție a acestor declarații după zeci de ani de la momentul la care au fost lămurite, intimatul - pârât l-a denigrat cu bună-știință, știind foarte clar ce face și că respectivele declarații nu pot fi primite drept baza factuală.

Or, intimatul a preluat într-un mod cu totul manipulativ aceste declarații, le-a "compilat" astfel încât să rezulte vinovăția reclamantului și le-a susținut pentru manipularea opiniei publice.

Vinovăția intimatului - pârât rezultă și din faptul că a comunicat publicului fapte neadevărate știind că sunt neadevărate dovedind astfel reaua lui credință.

Potrivit recurrentului, în toată motivarea deciziei instanță a făcut un adevărat efort în a arăta că toate denigrările, minciunile, acuzele și faptele determinante, invocate de către intimatul - pârât, sunt simple opinii personale.

A sustinut că aproape toate afirmațiile intimatului sunt fapte determinante, fapte precise, acuzații minciinoase și declarații denigratoare și defăimătoare la adresa sa.

Cu privire la motivarea instantei de apel referitoare la calomnia "*stergerii datoriilor la stat definită de către Humanitas*", judecătorii din apel au concluzionat că intimatul - pârât "*nici nu a afirmat caracterul nelegal al acestui beneficiu*".

Instanța de apel nu l-a sancționat pe intimat nici pentru afirmațiile referitoare la dosarul CEDO, deși ele sunt clar neadevărate, iar pârâtul a încălcăt limitele libertății de exprimare impuse de alin. 2 al art. 10 al Convenției Europene.

Instanța de apel a motivat că "informația despre existența procesului a fost oferită de Valerian Stan fiind inserată în articol cu mențiunea că reprezintă afirmația acestuia", deși se observă că intimatul, la momentul în care îl calomniază pe reclamant cu privire la aceste aspecte, nu a făcut mențiunea că aceste calomnii aparțin lui Valerian Stan.

Judecătorii din apel pur și simplu au confirmat un fals atunci când au reținut că: "afirmația este dovedită cu un extras de pe site-ul Curții Europene pentru Drepturile Omului".

Evident că nu există un dosar aflat pe rolul CEDO care să vizeze aceste aspecte și de fapt reprezintă o inducere în eroare a instantei și o manipulare, în condițiile în care chiar pârâtul a afirmat că acel dosar are ca obiect libertatea de exprimare și nu anchetarea privatizării Editurii Humanitas, cu atât mai mult cu cât pârâtul nu a oferit date și informații concrete despre această cauză care nu are ca obiect respectiva privatizare.

În aceste condiții, în opinia recurentului, este evident ca trebuie sănctionat încă o dată comportamentul mincinos al părâțului care a indicat un lucru precis "existența unui dosar la CEDO" tocmai pentru a da mai multă greutate neadevărurilor spuse prin altă minciună, fiindcă orice cititor poate concluziona "Dacă și CEDO analizează, înseamnă ca este adevărat ce spune părâțul".

A arătat că, potrivit instantei, minciunile și denigrările aduse la adresa sa, raportat la calitatea de membru fondator al Grupului pentru Dialog Social, reprezintă judecăți de valoare, opinii personale și nu pot atrage răspunderea civilă delictuală a părâțului, reclamantul fiind membru fondator, astfel încât există o bază factuală.

A învederat, contrar celor afirmate de către judecătorii din apel, că afirmația părâțului în Evenimentul Zilei cu privire la aceste aspecte este cu atât mai gravă cu cât era de multă vreme cunoscut în spațiul public că această "informație" este doar o intoxicație născocită de rămășițele propagăndei național-comuniste din anii 1990.

A concluzionat că părâțul, prin postările sale în Evenimentul Zilei, a reușit să-l denigreze premeditat și concentrat și a transmis informații mincinoase opiniei publice urmărind discreditarea și afectarea imaginii sale sociale și profesionale, lezându-i în mod grav drepturile nepatrimoniale constând în onoare, demnitate, reputație și imagine.

Acțiunile din care rezultă caracterul ilicit al faptei constau în acțiunea de defaimare și discreditare a recurentului, prin invocarea unor acuzații lipsite de orice fundament real și probator.

Intenția de denigrare este cără și a creat în conștiința publicului, în mod fals, o vinovătie inexistentă a reclamantului, discreditându-l social și profesional, aducându-i-se grave prejudicii de imagine.

Raportat la conținutul declarațiilor părâțului se constată că acesta a adus la cunoștința opiniei publice informații ce se încadrează, în principal, în noțiunea de "fapte" precise, determinante, aşa cum sunt ele definite de jurisprudența Curții Europene a Dreptului Omului.

"Faptele" prezентate de părâț au fost minciuni și s-au bazat pe fapte despre care acesta știa că sunt neadevărate și, prin urmare, nu este protejat de dreptul la libera exprimare nici pentru fapte mincinoase și nici pentru opinii.

În conformitate cu jurisprudența Curții, persoanelor care afirmă fapte obiective li se cere în mod legal și legitim să dovedească adevărul/realitatea acestora, anterior afirmării în spațiul public al unor astfel de fapte.

Mai mult decât atât, a acuza anumite persoane implică obligația de a furniza o bază reală suficientă și că inclusiv o judecată de valoare se poate dovedi excesivă dacă este lipsită total de o bază reală (Cumpăna și Mazăre c. României, Ivanciu c. României).

Astfel, a susținut că părâțului îi revine obligația de a furniza o bază suficientă, factuală a respectivelor afirmații, având obligația de a verifica faptele imputate reclamantului. Or, intimatul nu a probat în niciun mod faptele

imputate reclamantului deoarece nu a existat o bază factuală, părâțul nefăcând vreo verificare deși avea această obligație în calitatea sa de jurnalist.

A mentionat că părâțul nu a solicitat reclamantului un punct de vedere, iar afirmațiile nu au fost făcute în prezenta acestuia.

Buna credință a persoanei care se manifestă în spațiul public este relevantă pentru a putea distinge în plan subiectiv între intenția de a transmite informații asupra unor chestiuni ce interesează publicul și cea de calomniere, insultare și discreditare a unei persoane cu intenția de a spune fapte neadevărate. Pentru reținerea bunei-credințe se au în vedere aspecte precum veridicitatea informațiilor, modul în care au fost verificate, implicarea în proces, baza factuală. Toate acestea lipsesc în cazul părâțului.

Astfel, având în vedere exprimarea folosită în declarațiile cu adresa directă la reclamant, în cuprinsul cărora s-au folosit în mod evident afirmații mincinoase și denigratoare, nesușinute de dovezi ori informații, recurrentul a apreciat că părâțul nu se încadrează în sfera protecției oferite dreptului la libera exprimare și i-a prejudiciat drepturile și interesele legitime, fapta sa având caracter ilicit sub incidența art. 30 din Constituție și art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Conținutul declarațiilor, modalitatea de exprimare, cuvintele denotă faptul ca părâțul a conștientizat și urmărit consecințele negative pe care aveau să le producă prin susținerea publică a unor astfel de afirmații.

Analizând atitudinea subiectivă a părâțului în raport cu afirmațiile sale, recurrentul a susținut că se observă că acesta nu a verificat dacă afirmațiile sunt adevărate și nici măcar nu a depus minime diligențe necesare față de circumstanțele date pentru a verifica autenticitatea acestora.

A susținut că prin faptele sale, părâțul i-a afectat reputația și imaginea profesională dar și probitatea morală, părâțul conștientizând că declarațiile sale vor fi preluate de alte canale mass-media, conturându-se astfel în opinia publică o imagine negativă și nereală despre reclamant.

Prejudiciul adus vieții private, inclusiv carierei profesionale a reclamantului este evident și a fost demonstrat prin probele administrative.

Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu este implicit demonstrat, afirmațiile părâțului în cotidianul Evenimentul Zilei cauzându-i un prejudiciu nepatrimonial.

Or, raportat la considerentele de fapt și de drept menționate, recurrentul a solicitat instanței să rețină că afirmațiile părâțului nu beneficiază de protecția instituită de art. 10 din Convenția Europeană, ci dimpotrivă se circumscriu sferei ilicitului civil, fiind necesară adoptarea măsurilor pozitive impuse de art. 8 din Convenție pentru salvagardarea drepturilor afirmate de reclamant prin cererea de chemare în judecată.

5. Apărările formulate în cauză

Intimatul - pârât a formulat întâmpinare prin care a solicitat, în principal, constatarea nulității recursului, iar în subsidiar, respingerea acestuia, ca nefondat.

A arătat că recurrentul nu a formulat critici de nelegalitate împotriva deciziei atacate, ci a reluat pentru a treia oară aceleasi motive care țin de temeinicia rationamentului instantei.

Potrivit intimatului, recurrentul nu a criticat modalitatea în care instanța de apel a aplicat legea la o serie de premise determinate, ci activitatea acestei instanțe de interpretare a probatorului administrat.

De asemenea, recurrentul nu a criticat modalitatea în care instanța de apel a interpretat un text legal aplicabil, ci algoritmul prin care a extras o serie de concluzii factuale din probele administrative în dosar.

A mai arătat că invocând doar formal temeiurile de casare prevăzute de pct. 6 și pct. 8 Cod procedură civilă, recurrentul a reluat o bună parte a cererii de apel, încercând să redezbătă fondul cererii sale de chemare în judecată.

A susținut că instantele de fond și apel au stabilit corect că afirmațiile imputate nu reprezintă fapte ilicite.

De altfel, afirmațiile imputate, precum și întreaga investigație jurnalistică, nu îl privesc pe reclamant, ci privesc o persoană juridică - Grupul de Dialog Social.

A arătat, cu privire la caracterul nefondat al recursului, că recurrentul a făcut referiri la articole publicate ulterior pronunțării sentințe, care nu au legatură cu obiectul investirii instanței.

A sustinut că instanța de apel a confirmat în mod corect că fapta imputată pârâtului are caracter licit.

A mai sustinut că, pe de o parte, pârâtul a comentat asocieri preexistente realizate de investigații jurnalistice, pe care le-a citat expres, iar, pe de altă parte, comentariul acestuia a avut drept obiectiv imperativul legitim al clarificării poziției unei persoane publice cu privire la chestiuni care implică modalitatea de cheltuire a resurselor publice.

Formularea unei judecăți care ia în considerare și premise publice de natură factuală nu înseamnă nici că respectiva judecată reprezintă o acuzație de fapt, nici că autorul judecății poartă răspunderea pentru dovedirea afirmațiilor publicate în mass-media centrală, la care a făcut pur și simplu trimitere.

A arătat că investigația sa apare cu claritate ca reprezentând o manifestare a dreptului la liberă exprimare garantat de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, respectiv de art. 30 din Constituția României.

A precizat că este evidentă buna sa creștință în cadrul investigației jurnalistice întreprinse. Mai precis, pornind de la conținutul fiecărui document, a subliniat diverse aspecte cu privire la înființarea și funcționarea GDS. Or, câtă vreme afirmațiile prezentate au avut surse clar identificate și pârâtul a fost de bună-credință, ca atare, nu îi poate fi imputată vreo faptă

ilicită.

II. Considerentele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Motivele recursului pot fi subsumate pct. 6 al art. 488 Cod procedură civilă, în condițiile în care se critică nemotivarea, prin neluarea în considerare a susținerilor reclamantului, precum și contrarietatea considerentelor deciziei din apel referitoare la existența bazei factuale.

În continuare, *analizând criticele formulate, Înalta Curte constată caracterul fondat al acestora*, având în vedere următoarele:

Se reține că decizia din apel realizează, de o manieră contradictorie, analiza criticilor deduse judecății.

Se observă că deși, pe de o parte, stabilește corect coordonatele în care trebuie realizată analizarea dreptului la liberă exprimare, ca principiu de bază al unei societăți democratice, precum și exigențele care însoțesc exercițiul acestui drept (astfel încât să nu se ajungă la încălcarea/nescocirea drepturilor altor persoane), pe de altă parte, atunci când trece la verificarea îndeplinirii acestor repere, raportat la datele concrete, în vederea stabilirii existenței sau nu a faptelor ilicite reclamate, fie le nescocotește, fie le ignoră din analiză, pentru a trage, în principal, concluzii generale care nu se pot constitui în fundamentele dezlegării criticilor cu care a fost investită.

Astfel, curtea de apel a reținut că, prin aplicarea conjugată a criteriilor desprinse din jurisprudența CEDO, tribunalul a concluzionat, în mod corect, că prin seria de articole, avându-l ca subiect pe reclamant, referitoare la înființarea Editurii Humanitas, înlesnirile fiscale acordate de stat editurii, prin preluarea patrimoniului fostei Edituri Politice, constituirea Grupului de Dialog Social, nu s-au depășit limitele criticii admisibile, subiectele dezbatute în acestea fiind de interes public, general.

Or, în legătură cu această modalitate în care s-a realizat consemnarea diferitelor evenimente, fapte, acțiuni, în conținutul articolelor incriminate, reclamantul a afirmat, prin criticele deduse judecății, că aceasta a fost una denaturată, aptă să deformeze realitatea și, ca atare, să aibă consecințe defaimătoare la adresa onoarei, demnității și reputației sale.

ACESTE ASPECTE NU S-I AU GĂSIT O ANALIZĂ PUNCTUALĂ ÎN CONȚINUTUL CONSIDERENȚELOR DECIZIEI DIN APEL, INSTANȚA RĂSPUNZÂND, FIE PRIN CONSIDERANTE DE ORDIN GENERAL REFERITOARE LA STILUL JURNALISTIC, LIMBAJUL FOLOSIT ÎN LIMITELE REZONABILE ALE DOZEI DE EXAGERARE ȘI PROVOCARE PERMISE, FIE IDENTIFICÂND O BAZĂ FACTUALĂ ÎN CADRUL ARTICOLELOR, AȘA CUM A FOST RELEVATĂ DE JURNALIST, FĂRĂ A VERIFICA SUSȚINERILE PĂRȚII CARE AFIRMASE CĂ INFORMAȚIA DATĂ PUBLICITĂȚII ERA UNA ERONATĂ SAU INCOMPLETĂ PENTRU O CORECTĂ INFORMARE A PUBLICULUI, INDICÂND ELEMENTE CONCRETE, UȘOR ACCESIBILE ȘI VERIFICABILE ÎNTR-UN DEMERS JURNALISTIC ONEST.

Astfel, de exemplu, în ceea ce privește existența dosarului CEDO, curtea de apel a reținut că este legală și temeinică constatarea tribunalului potrivit căreia informarea opiniei publice referitoare la existența unui atare litigiu, care ar atinge, printre altele și privatizarea Editurii Humanitas nu constituie faptă

ilicită, neputând fi identificat vreun element care să poate fi caracterizat ca ofensator.

A concluzionat curtea de apel că în aceste condiții există o bază factuală pentru a susține existența procesului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar dacă nu are strict ca obiect privatizarea Humanitas.

Or, în situația în care intimatul - pârât a arătat că a preluat respectivele afirmații de la terțe persoane (Valerian Stan), instanța de apel trebuia să le verifice, să le analizeze, pentru a putea concluziona, în condiții de legalitate, că în cauză nu a fost încălcăt dreptul la liberă exprimare.

Analiza asupra bazei factuale în lumina dispozițiilor art. 10 din Convenție reprezintă o obligație ce revine instanței de judecată, în speță verificarea obiectului respectivului dosar pe site-ul CEDO.

Or, nu ar putea exista o bază factuală referitor la respectivul dosar care să privească privatizarea Editurii Humanitas, în condițiile în care, potrivit celor arătate chiar de titularul cererii, obiectul acestuia îl constituie o acțiune privitoare la violarea libertății de exprimare (vol. II pag. 198 dosar tribunal).

Prin urmare, nu există o analiză a instanței de apel în sensul de a se stabili temeinicia și realitatea respectivei afirmații, respectiv a existenței unor date concrete, aflate în evidență Curții Europene a Drepturilor Omului, date publicitate și, ca atare, facil și, în același timp, necesar a fi supuse verificării jurnalului sau, dimpotrivă, dacă este vorba de o dezinformare a opiniei publice.

Referitor la stingerea datoriilor către stat, în analiza criticii reclamantului asupra greșitei aprecieri a bazei factuale prin care a susținut că nu se confirmă că Editura Humanitas ar fi fost beneficiara unui privilegiu, curtea de apel nu a analizat motivele de apel prin care s-a invocat Ordonanța Guvernului nr. 11/1996 prin ale cărei dispoziții s-au acordat eșalonări și amânări la plată pentru toate persoanele care îndeplineau condițiile cerute de aceasta.

Or, reclamantul a susținut că singura facilitate de care a beneficiat grație acestei ordonanțe a fost eșalonarea și amânarea la plată a datoriilor, condiționat de plata majorărilor de întârziere, arătând și faptul că modalitatea în care a fost plătită eșalonarea a făcut obiectul unui control al Curții de Conturi în 2002, prin acesta constatându-se legalitatea operațiunii.

ACESTE SUSȚINERI ale reclamantului prin care se pretindea inexistența bazei factuale nu au fost analizate de instanța de apel, deși această verificare, în cadrul controlului care trebuia exercitat sub aspectul legalității, era necesară în stabilirea limitelor libertății de exprimare, astfel încât să nu aducă atingere drepturilor fundamentale ale altiei persoane (dreptul la onoare, reputație, demnitate, la propria imagine).

De asemenea, criticiile reclamantului în legătură cu inexistența bazei factuale prezintă relevanță și pe planul atitudinii subiective a pârâtului, respectiv a bunei-credințe a acestuia, aptă să-i legitimeze demersul de a transmite informații de interes public, cum au fost identificate cele referitoare la privatizarea editurii.

Cu privire la Grupul de Dialog Social, s-a constatat de către curtea de apel că afirmația potrivit căreia acesta „este, probabil, cel mai tenebros grup organizat de trafic de influență” reprezintă o judecată de valoare care nu se referă însă direct la reclamant.

Aceasta în condițiile în care aceeași instanță de apel a reținut că înființarea Grupului de Dialog Social constituie subiectul unui articol din 21 ianuarie 2019 în care se afirmă că reclamantul este membru fondator.

Or, în atare împrejurări, se constată că pe de o parte, curtea de apel a reținut caracterul de judecată de valoare a afirmațiilor referitoare la Grupul de Dialog Social, stabilind, pe de altă parte, că recurentul nu are nicio implicare, deși se reținuse calitatea acestuia de membru fondator.

Sub acest aspect, este important de menționat că CEDO a stabilit o importantă distincție între afirmarea unor fapte și cea a unor judecăți de valoare, iar potrivit Curții existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

În acest context al analizei este de observat că judecățile de valoare, deși, de principiu, este admis că nu se pretează la o demonstrație a exactității lor, pot fi apreciate a fi excesive dacă sunt totalmente lipsite de baza factuală (Cauzele Jerusalem c. Austriei, Cumpăna și Mazăre c. României), situație în care instanțele de judecată trebuie să analizeze și să stabilească legătura dintre o judecată de valoare și faptele care au stat la baza sa și care pot să varieze de la caz la caz, în funcție de circumstanțele specifice.

În jurisprudență constantă, Curtea Europeană a subliniat că, dacă în virtutea rolului său, presa are datoria de a alerta publicul atunci când are informații de interes public, faptul de a pune în cauză, în mod direct, persoane determinate, indicând numele și funcția acestora, implică, pentru autor, obligația de a furniza o bază factuală suficientă.

În acest sens, instanța europeană a statuat că afirmații referitoare la fapte determinate, care sunt susceptibile de a fi probate, făcute în absență oricăror dovezi care să le susțină, nu se bucură de protecția art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Pe de altă parte, aceeași instanță a subliniat că, date fiind îndatoririle și responsabilitățile ce le incumbă, protecția oferită de art. 10 ziaristilor, în momentul în care comunică informații ce privesc chestiuni de interes public, este subordonată condiției ca aceștia să acționeze cu bună-cerință, pe baza unor fapte exacte și să furnizeze informații fiabile și precise, demne de a fi considerate credibile, cu respectarea deontologiei profesionale.

Or, în cauza dedusă judecății, aceste componente esențiale nu au fost analizate în concret de către instanță de apel, care s-a limitat la o aplicare pur formală a principiilor ce guvernează libertatea de exprimare, fără a le corela, punctual, cu situația de fapt dedusă judecății.

Curtea de apel nu a făcut cercetări pentru a se putea aprecia dacă reprezintă o bază factuală care să ateste exercitarea cu bună-cerință a dreptului la liberă exprimare sau, dimpotrivă, nu reprezintă un asemenea

suport, caz în care afirmațiile sunt pur denigratoare și excedează limitelor permise de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În acest fel, considerentele deciziei atacate au caracter contradictoriu și nu sprijină soluția, această modalitate de abordare a criticilor din apel fiind cu atât mai defectuoasă cu cât, răspunzând în cadrul controlului de legalitate pe care îl realiza asupra hotărârii de primă instanță și care viza, de asemenea, nemotivarea corespunzătoare, curtea de apel a validat considerentele tribunalului, reținând că acesta a făcut o analiză punctuală a fiecărui articol de presă.

Totodată, se observă că deși potrivit art. 10 din CEDO, garanția oferită de acest text libertății de exprimare este una subordonată bunei-credințe, astfel încât trebuie furnizate informații exacte, demne de încredere și cu respectarea deontologiei jurnalistiche, în același timp nu determină dacă este vorba de astfel de informații, în absența analizei susținerilor reclamantului, care s-a prevăzut de o altă realitate factuală, indicând elemente concrete care, în opinia sa, îi susțin poziția.

Aici se încadrează și susținerile recurrentului potrivit cărora afirmațiile din articolele incriminate nu reprezentau o știre nouă care să justifice urgența publicării, fiind relevante aspecte „discutate și tranșate în urmă cu 30 de ani”.

Ca atare, în lipsa unei analize specifice judecății în apel, în limitele devoluției fixate prin criticile formulate, conform art. 477 alin. 1 Cod procedură civilă și față de neanalizarea circumstanțelor factuale complete pe baza cărora s-a afirmat existența unor fapte ilicite și, corelativ, întrunirea elementelor răspunderii civile delictuale, soluția va fi de admitere a recursului, de casare a deciziei, cauza fiind trimisă spre rejudicare aceleiași instanțe de apel.

La reluarea judecății, se va ține seama de criticile punctuale formulate de reclamant, urmând să se face, totodată, distincția necesară între aprecierile/judecățile de valoare ale jurnalistului, nesupuse, în principiu, probei verității și relatarea faptelor care, prin materialitatea lor, presupun posibilitatea și necesitatea dovedirii.

Se va ține, de asemenea, seama de reperele dezvoltate în jurisprudența instanței de contencios european, în sensul că libertatea de exprimare protejată de art. 10 din CEDO este subordonată condiției ca cel interesat să acționeze cu bună-credință, în aşa fel încât să ofere informații exacte, prin prezentarea faptelor în integralitatea lor, iar nu de o manieră trunchiată, în respectul deontologiei specifice jurnaliștilor.

Se va avea în vedere de către instanța de trimitere, prin prisma aceluiași articol care apără dreptul jurnaliștilor de a comunica informații cu privire la probleme de interes general, cu bună-credință, pe bază de informații fiabile și precise și cu respectarea eticii profesionale, că libertatea de exprimare presupune și îndatoriri și responsabilități, prin a căror respectare presa poate să-și îndeplinească funcția într-o societate democratică, fără a depăși limitele

impuse de respectul reputației, onoarei și altor drepturi ale persoanei (publice, în speță).

În ceea ce privește cheltuielile de judecată solicitate de recurent, acestea urmează a fi avute în vedere în urma rejudicării dispuse de către instanța de apel.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DECIDE:**

Admite recursul declarat de reclamantul Liiceanu Gabriel împotriva deciziei nr. 1645A din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel București, Secția 4-a civilă.

Casează decizia atacată și trimite cauza spre rejudicare aceleiași instanțe de apel.

Definitivă.

Pronunțată astăzi, 17 noiembrie 2021, prin punerea soluției la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei, conform art. 402 Cod procedură civilă.

PREȘEDINTE
Lavinia Dascălu

JUDECĂTOR
Adina Nicolae

JUDECĂTOR
Lavinia Curelea

MAGISTRAT ASISTENT
Claudia Rîmescu

Red. CR/2 ex.

Judecători apel: Marina Dalina Oancea
Liviu Eugen Făget
Judecător tribunal: Tatiana Severin

CONFORM CU
ORIGINALUL

Decizia se comunică părților.